

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 39

Gorica - 27. septembra 1950 - Trst

Izhaja vsako sredo

Tržaški Slovenci sv. očetu

Tržaški Slovenci so ob romanju v Rim (12. sept. 1950) poklonili sv. očetu Piju XII. kip Kristusa — »Moža bolečin«. Kip so mu izročili z umetniškimi posvetilom na pergamentnem papirju, ki je bil povezan v lep album s slovenskim trakom. Posvetilo je pisano v latinskem jeziku in se v prevodu glasi tako:

SV. OČE!

Mi Slovenci iz tržaško-koprske škofije na Svobodnem tržaškem ozemlju prihajamo kot ponižni romarji v Rim, da prejmemo milost svetega leta in da Vam, Kristusovemu namestniku na zemlji, izrazimo sinovsko vdanost. To storimo z veseljem srce ne samo v svojem imenu, ampak tudi v imenu vsega slovenskega naroda, katerega večji del je v mejah Jugoslavije pod gospodvom naši veri sovražne oblasti. Kot viden znak naše vdanosti, Vam poklanjamo kip »Ecce homo« (Glej, človek), umetniško delo tu navzočega akademskega kiparja, profesorja Franceta Goršeta. »Mož bolečin« je primeren simbol našega slovenskega naroda, ki je od nekdaj zvesto povezan s Kristusovo cerkvijo in z Najvišjim Svečnikom, pa je zlasti v tem zadnjem času preganjan in tlačjen. Ta kip našega Odrašenika naj bo tudi srečna napoved tiste zmage, ki jo bo dosegla na skali zgrajena Cerkev nad vsemi sovražniki. Jamstvo te zmage in pomirjenja bodi apostolski blagoslov, ki zanj najponižneje prosimo Vašo Svetost za tu navzoče romarje in njih družine, kakor tudi za vse naše slovensko ljudstvo, bodisi, da se nahaja v domovini, bodisi, da je zaradi krutosti časov razkropljeno po svetu — tako da bomo mogli po zmagi nad zmotami vsi živeti v pravičnosti in medsebojni ljubezni.

Rim, dne 9. septembra v svetem letu 1950.
o priliki tržaškega škofijskega romanja.

Ker je tržaško romanje tako lepo uspelo in ker številni udeleženci ne bodo nikoli pozabili očetovskega sprejema v Castelgandolfu, zato so na velikem skupnem prazniku na Opčinah (17. sept. 1950) poslali sv. očetu sledeči telegram:

SV. OČE!

290 slov. tržaških vernikov, ki so skupno s svojim škofom obiskali sveto mesto Rim, se Vam prisrčno zahvaljuje za nepozabno očetovsko avdienco v Vaši hiši v Castelgandolfu. Danes smo vsi tržaški slovenski romarji zbrani na Opčinah pri Trstu, kjer s tisoči naših bratov in sestra slovesno obhajamo prvo obletnico Marijinega romanja po naših vaseh. Ob tej veliki slovesnosti Vam ob podobi fatimske Matere božje izročamo sinovsko zvestobo in vso otroško ljubezen. Pri našem obisku v Rimu, smo Vam poklonili kip Kristusa — Moža bolečin — ki je podoba našega trpečega naroda. Naj po naših skupnih molitvah kmalu prične dan, ko Vam bomo poklonili kip vstalega Kristusa, podoba naroda, ki je bil mučen, a je vstal — z božjo in Marijino pomočjo! Prosim Vas, sv. oče, za vse Slovence na Tržaškem, v domovini in po vsem svetu, apostolskega blagoslova.

Opčine 17. septembra 1950.

Za ojačenje javne varnosti v Italiji

Politično življenje v naši državi je v preteklem tednu zopet oživilo. V prestolnico sta se s počitnic vrnila De Gasperi in Einaudi ter vsi ostali ministri. Uvod v novo živahno politično delovanje sta tvorila govora ministra Scelbe in ministra Gonelle, ki sta oba sprožila vrsto polemik po časopisih. Posebno Scelba, ki je napovedal nove ukrepe za utrditev javne varnosti, je izval vrsto ugibanj, kako se bo to izvršilo. Mnogi so že govorili, da se bodo ustanovile pomožne policijske sile, neke vrste državni škvadrasti, ki bodo vladi na razpolago v primeru nevarnosti. Toda vsa ta ugibanja in jeza zaradi njih so se izkazale kot neumestne, kajti v soboto je ministrski svet sprejel sklepe, kako se bo izvršila napovedana utrditev no-

tranje varnosti: nobenih novih policijskih organizacij, temveč samo pomnožitev in modernizacija že obstoječih policijskih sil. V ta namen bodo povečali v državi število karabinerskih postaj in njih edince motorizirali; nadalje bodo povečali število agentov javne varnosti na 82 tisoč ter prav tako število cestne ter železniške policije. Tako upa vlada, da bo kos ne samo sedanjim potrebam javne varnosti, nego tudi bodočim, ki bi se pokazale v primeru kakih izrednih dogodkov (vojne, splošnih stavk, uporov itd.).

Prav tako so ministri sklenili, da bodo ojačili italijanske vojaške edince. V ta namen bodo v dobi treh let uporabili letno po 50 milijard lir.

Sindikalni spor med delavci in

delodajalci se še vedno ni poravnal kljub posredovanju ministra Marazze.

Novi srbski patriarh

Dne 20. junija je bil izvoljen novi srbski patriarh Vikentij Prodanov. Novi patriarh ima 60 let. Rojen je bil v Lemu. Bogoslovne studije je dovršil v Černovicah. Dokler ni leta 1935 postal episkop-vikar, je bil arhimandrit na Fruški gori. Bivši patriarh Gavrilko ga je imenoval za episkopa v Strumici, toda komunisti mu niso dovolili, da bi svoje mesto zasedel.

PRISPEVAJTE
za L. Kemperletov sklad!

Fr. Gorše:

TRPEČI KRISTUS

Dar tržaških slov. romarjev sv. očetu

Razgibana vojna na Koreji

Po izkrcanju čet Združenih narodov v Inčonu, se je vojna na Koreji močno razgibala. Prej statična vojna okrog Taeguja, je prešla v zelo razgibano obdobje, v katerem imajo sile OZN vso iniciativo v svojih rokah. V močni ofenzivi se je namreč posrečilo generalu Walkerju, da je prebil na več mestih komunistične položaje na južni fronti ter začel prodirati proti severu. Vendar se mu do sedaj ni posrečilo, da bi zajel večje edince umikajočih se Severnokorejcev, ki se še južno branijo na umiku.

Mostišče pri Inčonu so Amerikanci razširili do glavnega mesta

Seula ter dol proti jugu do Suwona. Upali so, da se jim posreči zasesti Seul brez težjih bojov, a so se varali. Sovražnik se je v mestu in okolici utrdil, zato so se razvili za Seul težki boji okrog mesta in v mestu samem, ki utegne postati drugi Berlin. Politični boji so zelo ostri in mesto je že ena sama velika ruševina in pogorišče.

Zasedanje Združ. narodov

Organizacija združenih narodov (OZN) je v torek 21. sept. začela svoje peto zasedanje v novo zgrajeni palači v Flushing Meadows blizu New Yorka. Zbrane diplomate čaka ogromno delo. Na dnevnem redu imajo vpisanih 72 vprašanj. Nekatera so tako zamotana, da se bodo o njih gotovo prepirali dneve in dneve. Zato računajo, da bo pričujoče zasedanje trajalo do Božiča ali še dalje.

Z zasedanj prvga tedna sta značilna dva dogodka: prvi je odklonitev indijskega predloga, naj bi sprejeli med članice OZN kitajsko komunistično republiko namesto sedanjih zastopnikov Kuomintanga; drugi je pa predlog ameriškega zunanjega ministra Achesona, naj se pravila OZN popravijo tako, da imej glavna skupščina OZN pravico se sestati v teku 24. ur ter sprejeti obvezne sklepe, če bi Varnostni svet zaradi veta te ali one države ne bil sklepčen v primeru ogrožanja miru. To se pravi Acheson predlaga, naj bi glavna skupščina OZN bila nad Varnostnim

svetom ter imela večje pravice nego ta. Achesonov namen je na ta način priti v okoliščini, ki hromijo delo te najvažnejše ustanove OZN. O predlogu bodo razpravljali pozneje, gotovo v zelo razkurkanem ozračju, ker mu bodo Sovjetska zveza in njeni sateliti zelo nasprotovali. Saj vedo, da na ta način bo Zvezp lahko bolj samozavesten pred njihovo napadalnostjo.

Oborožitev Nemčije

Trije veliki, ki so o tem razpravljali v New Yorku skupaj z ostalimi člani atlantskega pakta, so prišli do delne rešitve, namreč sklenili so, da se preneha vojno stanje z zapadno nemško republiko (saj Nemčija nima še mirovne pogodbe); da ta sme ustanoviti zunanje ministrstvo, ki bo vodilo zunanje posle; da sme imeti 30 tisoč mož močan policijski zbor, ki bo lahko motoriziran, ter da sme povečati proizvodnjo jekla na 11 milijonov ton letno.

Visoki obiski v Jugoslaviji

Zadnjih štirinajst dni sta obiskali FLRJ dve delegaciji iz zapadnega sveta; ena je bila delegacija angleške laburistične stranke, ki se je več dni mudila v Jugoslaviji, druga pa delegacija štirih ameriških senatorjev. Morgan Philips, tajnik laburistične stranke, je po obisku v Jugoslaviji izjavil, da so se razgovarjali z vodilnimi jugoslovanskimi osebnostmi zelo odkrito in prijateljsko, a da se vendar v raznih vprašanjih niso ujemali zaradi različnega stališča. (Čudno bi res bilo, če bi se ujemali!).

Tudi ameriški senatorji so imeli razgovore z različnimi ljudmi v Beogradu, med drugimi tudi z maršalom Titom. Ta se je v razgovoru dotaknil tudi vprašanja o izpustitvi msgr. Stepinca. Dejal je, da se on dobro zaveda, da bi z osvoboditvijo zagrebskega nadškofa Stepinca pridobil veliko prijateljev v Ameriki, a da on tega ne more storiti, ker bi se s tem zameril milijonom Srbov, ki jih je msgr. Stepinac med vojno preganjal skupaj s Pavelićem.

S tem je Tito ponovil laž s procesa zoper zagrebskega nadškofa v upanju, da bodo sedaj ponovljeni laži bolj verovali kakor so prej. Toda iz te moke ne bo kruha. Laž ostane laž, pa če jo Tito in vsa njegova klika ponavljajo do smrti vsak dan. In laž je trditev, da je msgr. Stepinac bil sodelavec pri Pavelićevem preganjanju pravoslavnikov.

V ostalem je pa znano, da je msgr. Stepinac večkrat protestiral pri Paveliću zaradi postopanja ustašev nasproti Srbom in da je te kakor tudi Žide ščitil, kolikor mu je bilo mogoče.

OSEMNAJSTA NED. PO BINKOŠTIIH

Iz svetega evangelija po Mateju
(Mt 9, 1-8)

Tisti čas je stopil Jezus v čoln in se je prepeljal in prišel v svoje mesto. In glej, prinesli so mu mrtvoudnega, ležečega na postelji. Ko je Jezus videl njih vero, je rekel mrtvoudnemu: Zupaaj, sin, odpušeni so ti tvoji grehi. — In glej, nekateri izmed pismoukov so si mislili: Ta govori bogokletno. — Ko je Jezus videl njih misli, je rekel: Zakaj v srcu hudo mislite? Kaj je lažje, reči: 'Odpušeni so ti grehi', ali reči: 'Vstani in hodi?' Da boste pa vedeli, da ima Sin človekov oblast, na zemlji odpustiti grehe — reče tedaj mrtvoudnemu: Vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi na svoj dom. — In vstal je ter odšel na svoj dom. Ko so pa množice to vidеле, so se zdale in slavile Boga, ki je dal ljudem tako oblast.

Bolj nesmiselne trditve si Judje pač niso mogli domisliti kakor dolžiti Jezusa bogokletstva. Jezus — Bog naj bi preklinjal samega sebe ali svojega Očeta! To so lahko trdili samo svojeglavi pismouki, ki se niso hoteli sprijazniti z dejstvom, da je Jezus božji Sin. Njihovi očitki so pa res bogokletni. Toda v bogokletstvu niso sami, nešteto ljudi jih še danes posnema.

Kaj je bogokletje? Bogokletje je krivica storjena Bogu. Prav za prav je vsak greh krivica proti Bogu, toda tu mislimo predvsem na tiste krivice, na tiste grehe, ki so obrnjeni naravnost proti njegovi osebi. Zgodi se lahko v mislih, če kdo sovraži Boga. Večkrat se kaže v dejanju: Grožnja s pestjo proti križu ali proti nebu, uničevanje svetih podob, pljuvanje nanje. Najbolj pogosto pa je bogokletje v besedi: Bogu se očita krivica, neusmiljenost, se ga primerja z umazano živaljo. In ker so slovenske besede premile, si marsikdo izposoja tuje.

Bogokletje je zelo čudna in skoraj nerazumljiva pregreha. Ljudje grešijo zato, ker jim greh prinaša navadno vsaj kakšno navidezno korist. Lahko je razumeti tatvino. Nekoga miče tuje blago, ker se hoče z njim okoristiti. Pijanca privlači vino. Srečnega se počuti, kadar mu teče vinska kapljica po grlu. In podobno je pri drugih grehih. Pri teh grehih ima človek vsaj eno opravičilo: užitek.

Kakšno korist pa ima kdo od bogokletstva? Pameten človek ne

vidi nobene. V tem se najbolj razodeva peklenska zloba tega greha. Tu se vidi, da gre za goščo zalitev Boga.

Nekateri se izgovarjajo, da kolnejo, ker jih jezi delo. Dobro, ali bo šlo delo po bogokletju bolje od rok? Tak človek je pač podoben nespametniku, ki gasi ogenj z bencinom.

Kdo drug zopet preklinja, ker ga otroci ne ubogajo. Toda po tej poti se gotovo ne bodo naučili uboganja. Če starši zaničujejo nebeškega Očeta, ne morejo pričakovati, da bodo imeli otroci spoštovanje do njih. Nasprotno, bogokletje je za zanje veliko pohujšanje. — Podobnih izgovorov je še mnogo, toda bogokletja nihče ne opraviči.

Nekatere brezbožne organizacije naravnost otroke učijo bogokletje. Za vstop v komunistično otroško organizacijo (nekaj podobnega kot so tukajšnji pionirski) v srednji Italiji, morajo pet ali šestletni otroci nekaj časa preklinjati. Šele po tej preizkušnji se lahko vpišejo. Se zdi neverjetno, a je res!

Varujmo se bogokletja. Če slovenske besede ne poznajo bogokletnih izrazov, je to znamenje, da naši predniki niso preklinjali. Če že hočemo biti v ostalem bolj napredni, vsaj v tej stvari skušajmo jih posnemati. Torej držimo se njihove poti in njihovih navad!

Brzdajmo svoj jezik in tudi drugim ne smemo dovoliti, da bi vpričo nas preklinjali Boga.

NEDELJSKA MOLITEV

NAJ VODI NAŠA SRCA, PROSIMO, GOSPOD, DELOVANJE TVOJEGA USMILJENJA: KER BREZ TEBE NE MOREMO TEBI UGAJATI.

Koledar za prihodnji teden

1. oktober. NEDELJA. 18. pobinskošna; Remigij, škof. Začetek rožnenske pobožnosti.
2. PONEDELJEK. Angeli varuhi.
3. TOREK. Terezija Deteta Jezusa, tudi mala Terezija imenovana, v nasprotju do Terezije, ki ima svoj god 15. oktobra.
4. SREDA. Frančišek Asiški, spoznavalec. Popolno revščino je imenoval svojo nevesto. Z lastnim zgledom je klical ljudi nazaj iz materializma k pravemu cenjenju duhovnih dobrin.
5. ČETRTEK. Placid, mučenec.
6. PETEK. Bruno, spoznavalec.
7. SOBOTA. Marija, Kraljica sv. rožnega venca.

Praznik Matere božje na Opčinah

Dan, ki smo ga doživeli ob fatimski Materi božji na Opčinah prejšnjo nedeljo 17. sept., ni bil le praznik za teh nekaj vasi okrog Trsta, ampak je bil velik in pomemben v zgodovini Primorcev, v zgodovini vseh Slovencev!

Zdi se nam, da bi zmanjšali velikost praznika, če se spustimo v podrobno opisovanje. Po ogromni in pobožni procesiji sklepamo, da je bil letošnji praznik prav velik kakor lansko leto. Ko smo se lansko leto razhajali, so nekateri dvomili v bodoče skupne praznike na Opčinah. In vendar je bil dvom brez podlage. »Saj Slovenci nimamo Judov; med tem ljudstvom ni bilo nikoli protestantov, niti nekrščenih brezvercev.

Slovenci so sami katoličani in od pamtveka Marijini častilci.« Tako je po končani procesiji javno v govoru izjavil škofov namestnik msgr. Salvadori.

Poleg ogromne udeležbe ljudstva z veseljem zapišemo, da je bila letos velika procesija za oko že lepša kot lansko leto. Opazili smo veliko bele oblečenih deklet, veliko narodnih noš; posebnost v procesiji so bili naši rimski romarji, ki so šli za svojim romarskim križem. Posebno pozornost pa so uživali salezijanski fantje iz Trsta, ki so kot godci prvič nastopali na Opčinah. Po končani pobožnosti so zaigrali pred cerkvijo celo vrsto koncertnih točk.

Po svojem bistvu je v vsem tem

slavju najbolj pomembno to, da vsi dušni pastirji vodijo svoje vernike v skupni procesiji. Vsaka župnija ima v sprejeto svoje mesto. Letos nas je iznenadilo veliko število vernikov od Sv. Križa. Prav tako smo videli za bazoviškim pastirjem celo malo procesijo. Mačkoljani, Prosek, Kontovelj, Dolinčani, Škofije in v prvi vrsti Opčine so tvorili jedro večje procesije, ki tako sestavljena iz vseh župnij pomeni mogočno pesem vse Primorske Materi božji.

Za letošnji praznik je oznanjal slavo Marijino pridigar g. Stanko Janežič, sedaj župni upravitelj župnije Osp. Prav vsi smo mu iskreno hvaležni. Po blagoslovu pa smo slišali nekaj lepih spominov iz Rima. Poročevalec pri mikrofoni nam je tudi prebral posvetilo, s katerim so tržaški romarji poklonili kip trepečega Kristusa sv. očetu. Prav tako je prebral telegram, ki ga naši rimski

romarji in vsi na Opčinah zbrani verniki pošiljajo v zahvalo sv. očetu. Oba dokumenta sta objavljena na drugem mestu. Sebi in zanamcem pišemo v časten spomin, da so verniki z glasnim ploskanjem sprejeli telegram sv. očetu. To dejstvo nas je prav vse izredno presenetilo. Kadar sredi takega terorizma gre toliko ljudi na romanje v Rim, kadar se sredi tako velikega materializma množice zgrinjajo ob Materi božji, kadar primorski verniki po tolikem brezbožnem obrekovanju Vatikana z javnim odobravanjem sprejmejo pozdravni telegram za sv. očeta, tedaj moramo reči v vesti tako: se že jasni — po Marijini pomoči! Blagor ti zemlja primorska, ko dodobra spoznaš, kaj ti je v mir! Edino tako bo očetu kip Kristusa veselega, podobno našega naroda, ki je trpel, a je vstal, vstal z božjo in Marijino pomočjo!

jo ženo romal v sv. letu v Rim in je dobil od papeža Leona XIII. pri posebni avdienci blagoslov. Predno je umrl, je svojim osmerim sinom naročil naj z vsem potomstvom poromajo letos — čez 50 let — na svetoletno romanje v zahvalo za božji blagoslov njih družini. Te dni je priromalo vse sorodstvo v Rim — in bilo jih je ravno za en železniški vagon, ki ga je zasedlo šest družin z otroki, vnuki in pravnuki pokojnega Vignona.

Malo semenišče v Vipavi

Že pred časom smo poročali, da bodo jugoslovanske oblasti dovolile otvoriti deško semenišče v Vipavi. Danes pa lahko z gotovostjo objavljamo vest, da so oblasti že izdale dovoljenje, da se odpre s šolskim letom 1950/51 v župnijskih prostorih v Vipavi malo semenišče za Solkansko apostolsko administraturo. Razni duhovniki so o tem že obvestili vernike in jih pozvali, naj vpshejo dečke, ki čutijo duhovniški poklic.

Nizozemski katoličani

Nizozemska je znana kot pretežno protestantska dežela, vendar tvorijo katoličani najštevilnejšo versko skupino. Po štetju iz leta 1947. je bilo 38,5% katoličanov; najštevilnejši protestantski verski skupini sta skupina »Reformiranih Holandcev« z 31% in skupina kalvinistov s skoraj 10% prebivalstva. Ljudi, ki ne pripadajo nobeni veroizpovedi, je 17%. Ostali so baptisti, luteranci in judje.

Smrt predsednika bollandistov

V Bruslju je umrl v starosti 80. let predsednik bollandistov P. Pavel Peeters. D. J. Bollandisti so družba zgodovinarjev, ki izdaja »Acta Sanctorum«, to je življenjepis svetnikov. Družba je nastala pred 350. leti ter nosi ime po Van Bollandu, pod čigar predsedstvom so izdali leta 1643. prva dva zvezka teh življenjepisov. Do sedaj je bilo izdanih 67 zvezkov. Pokojni Pavel Peeters, ki je bil član belgijske kraljeve akademije in izreden član francoskega instituta, je bil dober orientalist. Poznal in govoril je veliko število vzhodnih jezikov; poznal pa je tudi ruski jezik in druge slovanske jezike, tako da je lahko osebno vodil študijsko delo glede svetnikov vzhodne cerkve.

Za goriški Tretji red

Tridnevnik na čast sv. Frančiška se začne v nedeljo 1. oktobra pri Sv. Ivanu popoldne po shodu Skalnice. V ponedeljek in torek bo ob šestih sv. maša in po maši molitve tridnevne pred podobo sv. Frančiška. V sredo na praznik sv. Frančiška bo ob šestih sv. maša pred izpostavljenim Najsvetejšim. Med sv. mašo skupno sv. obhajilo tretje rednikov in po sv. maši vesoljna odveza.

Katehetski tečaj v Trstu

Za slovenske duhovnike se vrši v Trstu v Marijinem domu v ulici Risorsa 3 v dneh 3. in 4. okt. kat. tečaj vsakokrat od 10. do 5. pop. Za tuje gg. duhovnike bo preskrbljena hrana in prenočišče. Lepo vabljeni vsi!

Sprejemi romarjev v Gandolfu

Iznajdljivost romarjev jih je priklicala v dejstvo. Neka skupina romarjev, ki so sprejem v sredo zamudila, a so morali že pred soboto odpotovati, se je odpeljala v Gandolfo, da bi vsaj tam prišli do blagoslova sv. očeta. Straža Švicarjev je prišla v zadrego, češ da ni mogoče opozoriti sv. očeta na prisotnost te nenapovedane skupine. A romarji so odgovorili, da bodo za to že sami poskrbeli. Začeli so z glasnimi ovacijami in petjem. Kmalu se je na oknu pokazal papež in se je začel med njim in romarji prav domač dvogovor očeta s sinovi, ki se je končal z apostolskim blagoslovom v največje veselje vernikov in sv. očeta. To se je kaj hitro razvedelo po Rimu; od tedaj se sprejemi vrše tudi v Gandolfu kar na dvorišču papeževega poletnega dvorca vsak dan razven ob sredah in sobotah. V ta namen vozijo že tudi posebni tramvajski vozovi med Rimom in Gandolfom za znižano ceno 170 lir na oba kraja. Trud sv. očeta se je s tem občutno pomnožil, a kaj ne stori dobri oče za svoje sinove?

Še par zanimivosti

Dvanajst medicincev-dijakov iz otoka Majorca je dospelo v Rim na božjo pot v treh čolnih na vesla. Pripovedovali so, da so se imeli boriti na odprtem morju z nevihtami in hudimi vetrovi. — Štirje dijaki medicinske fakultete iz Valencije pa so jo ubrali kar peš v Rim in so vsi trudni dospeli tja potem, ko so prehodili tisoč osemsto kilometrov ceste.

V sv. letu 1900 se je poročil mlad Francoz iz okolice Liona. Pavel Vignon, ki je takrat s svo-

Delo sv. očeta

se iz dneva v dan množi. Vsi ga hočejo videti in slišati. O Tržačanih smo brali, da so ga slišati v Castel Gandolfo; pa ako bi bili samo oni! Vsa narodna in mednarodna zborovanja ga hočejo videti in slišati iz njegovih ust bodrilno besedo. Sv. oče nobenemu ne odreče te uthe. Tako čitamo, da je v zadnjih dneh sprejel stotine občinskih zdravnikov iz vse Italije, katerim je na srce položil očetovski opomin, naj bodo vkljub vsem težavam njihovega stanu in tudi vkljub vsej nehvaležnosti ljudi vestni dobrotniki ljudstva. Sprejel je mednarodno zborovanje pridelovalcev in tovarniških predelovalcev tobaka, inženirjev, kemikov in je tudi tem govoril, sprejel je francosko katoliško zvezo gledaliških umetnikov in pisateljev, dalje so prišli k njemu specialisti za pljučne bolezni, ki so v Rimu zborovali — in kdo ve, koliko najrazličnejših zborovalcev vseh vrst človeškega udejstvovanja bo imel še pred seboj tekom tega sv. leta.

Cerkev sv. Petra — premajhna

V mesecu mednarodnih zborovanj, ki se jih udeležuje po 6 in tudi po 8 tisoč zborovalcev, kakor sta bila Misijonski in Marijanski kongres, in ko je obenem še 20 ali 30 škofijskih romanj navzočih, je postala tudi največja bazilika svetā, sv. Petra, premajhna. Vsi romarji pa hočejo videti Jezusovega namestnika na zemlji in bi ne šli za nič iz Rima, dokler se jim ne izpolni ta želja. Prvič se je v soboto, dne 9. sept. v tem svetem letu dogodilo, da je komaj polovica romarjev udo-

Blagoslov novega semenišča v Trstu

V nedeljo dne 1. oktobra se odpre novo semenišče za tržaško-koprsko škofijo. Za blagoslov semenišča pride iz Rima kardinal Piazza, tajnik konzistorialne kongregacije. Slovesnost se bo vršila ob udeležbi škofov, duhovnikov in vernikov ob 3. uri popoldne. V kratkem času je po prizadevanju tržaškega škofa in po žrtvovalnih darovih vernikov nastala nova stamba semenišča. Na Bog blagoslovlja delovanje semenišča, da se bodo v njem vzgajali požrtvovalni duhovniki!

Položaj ogrskih katoličanov

»Neue Züricher Zeitung« je priobčila 5. sept. pod naslovom »Ogrsko odpadniško gibanje« pogovor svojega posebnega dopisnika z nekim ogrskim prelatom. Ta pogovor je toliko bolj važen, ker se je ravno zadnje čase veliko pisalo o sporazumu med ogrsko komunistično vlado in med ogrskimi katoličani, kar seveda ne odgovarja resnici.

Na vprašanje, kako je mogoče, da je gotovo število duhovnikov in redovnikov pristopilo h gibanju, ki ima namen uničiti edinstvo katoličanov in same kat. cerkve, je odgovoril omenjeni prelat sledeče:

»Razmere na Ogrskem so bolj žalostne, kot se na splošno misli. Boljševiki se ne borijo samo zoper katoliško duhovščino, ampak tudi zoper pretežno večino ogrskega naroda. Če bi bilo mogoče izvesti v deželi ljudsko glasovanje, bi lahko ugotovili, da ima sedanji režim nasilja le 10% prebivalstva za seboj. Za svojo osebo sem prepričan, da so še ti odstotki previsoki.

»Protestantske cerkve so sklenile z vlado sporazum, ki je imel za posledico, da so njihove predstojnike odstranili ter jih nadomestili z osebami, ki so simpatizirale s komunizmom; kljub kapitulaciji protestantov in evangeličanov so njihove pastirje preganjali in zaprli. »Modus vivendi« nima nobenega smisla, ker komunisti ne držijo svojih obljub in ne upoštevajo sporazumov.

»Kar se tiče kat. duhovnikov, ki so se udeležili 1. avgusta t. l. sestanka in ki podpirajo sedanji režim, je treba poudariti, da izjava komunističnih časopisov, ki trdi, da se je tega sestanka udeležilo na stotine kat. duhovnikov, nikakor ne odgovarja resnici. Poleg 35 duhovnikov in redovnikov, ki so pristali tega od komunistov izvedenega gibanja, ni bilo več kot 60 drugih duhovnikov navzočih.«

Na vprašanje dopisnika, kdo so bili duhovniki in redovniki, ki so se na ta način postavili v odkrito nasprotje s smernicami sv. stolice in s škofijskimi naredbami, je omenjeni prelat tako-le odgovoril:

»V tej stvari moramo biti zelo previdni. Med 35 duhovniki so tudi bivši duhovniki, ki so bili odstavljeni od Cerkve, pa ne iz

političnih, ampak iz moralnih razlogov. Pater Horvat, znamenit cerkveni pisatelj, je zame uganaka. Ne smemo pozabiti, da so redovniki že dolgo pod zelo mučnim pritiskom, da so bili mnogi med njimi več časa v zaporu in da imajo drugi družinske člane, ki so jih pobrali kot talce. Nemogoče si je predstavljati, pod kakimi mukami in v kakih okoliščinah so ti duhovniki podpisali svojo lojalnost ali pripadnost k temu gibanju.

»Treba je pripomniti, da je kat. duhovnikom in škofom nemogoče braniti svoje stališče. Njihovo stanje je še huje kot stanje tistih nesrečnežev, ki jih tirajo pred ljudsko sodišče, kajti ti imajo vsaj navidezno kakega zagovornika, čeravno brani ta bolj državo kot obtoženca. Katoliški duhovniki in škofje morajo prenašati neverjetna obrekovanja in sramočenja, ne da bi mogli

spregovoriti eno samo besedo v svoj zagovor. Nešteto krat so bila priobčena imena kat. duhovnikov, češ da so dali to ali ono izjavo, ki pa niso nikoli spregovorili kake besede in ki niso nikoli pooblastili koga, ki naj bi v njihovem imenu govoril, toda nikomur izmed njih ni bilo dovoljeno, da bi protestiral zoper te falzifikacije.

»Če se moramo čemu čuditi, se moramo čuditi malemu številu odpadnikov. Zakaj v resnici je čudovito, da je ogromna večina duhovnikov kljub vsemu preganjanju in kljub vsem nevarnostim ohranila zvestobo sv. cerkvi.«

Glede zadnjih vladnih ukrepov se je prelat tako-le izrazil: Namen teh ukrepov je jasen: vlada hoče prisiliti škofo, da bi sklenili sporazum z državo. Ker pa episkopat ne more sprejeti njenih pogojev, si vlada domišlja, da ga bo z odpadniškim gibanjem k temu prisilila. Trpljenje ogrskih katoličanov in njihovih škofov ni še doseglo viška, toda eno je gotovo: boljševikom se njihove namere ne bodo posrečile.«

KULTURA

Slovenski pravopis

V rokah imam Slovenski pravopis, ki ga je izdala Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani l. 1950. priredila pa Institut za slovenski jezik in Zavod za kulturo slovenskega jezika s pomočjo uradniškega odbora, v katerem najdemo vse sedanje največje strokovnjake za slovenski jezik: F. Ramovša, Župančiča, Bajca, Rupla, Kolariča, Šolarja. Knjiga je na prodaj po vseh naših knjigarnah za zelo zmerno ceno 800 ltr. Cena je res zmerna, saj šteje knjiga čez 900 strani in je v polusnje vezana. Pričujoča izdaja Pravopisa je prirejena po prvi izdaji Breznik-Ramovševega Slovenskega pravopisa iz leta 1935, ki ga ni bilo nikjer več najti.

Nimam namena podati ocene novega Pravopisa. Hočem le opozoriti našo javnost na to prepotrebno knjigo, za katero ta ali oni še ne ve. Pričujoča knjiga nam je bila prepotrebna, ker se v pravopisu in v izgovorjavi svojega jezika Slovenci res nismo ujemali. Večkrat si celo slovničarji niso bili na jasnem. Sedaj pa je s pričujočo knjigo vprašanje pravopisa in naglašanja rešeno, če se ga bomo le vsi držali.

Pravopis ima dva dela. V prvem

najdeš splošna pravila o pisanju in izgovorjavi slovenskih besedi, v drugem pa so po abecednem redu razvrščene besede z različnimi izpeljankami. Hkrati imajo tudi naglas. To je posebnost tega pravopisa, ki sta je upeljala že Breznik-Ramovš, da skuša dati vsaki besedi poleg pravopisa, tudi ustrezajoči naglas.

Do sedaj smo si bili Slovenci pri naglašanju precej needini. Slavistična veda na ljubljanski univerzi pa je šla za tem, da bi vsaki besedi določila tudi pravičen naglas, ki naj bi se ga vsi držali, kakor se držimo pisave. S pomočjo šole so v Sloveniji dosegli v tem oziru precejšnje uspehe, dočim smo primorski Slovenci ostali daleč od zadaj, saj nismo imeli svojih šol, ki bi nas učile pravilne izgovorjave slovenskega jezika. Zato je naše naglašanje in izgovorjava precej samovoljna. Temu bomo sedaj lahko odpomogli, če se bomo držali novega pravopisa, ki nam pove ne samo, kako se piše, nego tudi kako se izgovarjajo in naglašajo posamezne besede. Zato je prav, da si Pravopis nabavimo vsi, ki imajo s slovenščino opraviti, tudi naši dijaki, ki naj se učijo jezika ne samo iz pisateljev, kakor do sedaj, ampak tudi iz Pravopisa.

pršil že daleč okrog globokega penastega tolmana.

»Kje je Elica?« se je Ciril nestrpnost oziral okrog. »Ali se mi je morda kam skrila in potuhnila in me bo postrašila?« je ugibal Ciril. Pogledal je vse okrog, pretaknil za vsa drevesna debela, ali Elice ni bilo nikjer.

»Ne, ni je še! Še pride! Pa če ne pride? Mora priti, ko je brzjavila! Menda me vendar ne bo varala?« Ciril se je dokaj razočaran in nesrečen, skušal potolažiti in pomiriti. Spomnil se je, da je ta hip docela podoben Črtomirju, ki je tudi nestrpnost čakal tod ribiča in vesti o svojem dekletu. Ciril se je usedel nekoliko vztrajan na parobek in razmišljal, kaj bi storil: ali naj počaka tu, ali naj pohiti Elici naproti, da se ne izgubi! Križati se ulegneta. Odločil se je, da bo čakal pri slapu, kot je bila naročila Elica, sicer se ulegneta zares zgrešiti. Toda kdaj bo Elica prišla? Bo sploh prišla? Pa bi vendar šel naproti! Zamotil se je nekoliko z branjem. Prebral je stih:

Slap drugo jutro mu (Črtomiru) grmi v ušesa,
junak premišlja, kak bolj spodaj lena
vodà razgraja, kak bregove stresa
in kak pred njo se gore ziblje stena,
kak skale podkopuje in drevesa,
kak do nebes leti nje jeze pena...«

Živo je Prešeren opisal in ponazoril mogočni slap mlade Savice. Samo nekaj besed, in slap pred dušo resnično živi, grmi in hladi. Prešeren je za višek dogodkov v svojem Krstu izbral čudovit kraj, kaj pri-

GOSPODARSTVO

Kava, čaj in vino

Pred leti smo čitali, da so v Braziliji vsako leto vrgli v morje na milijone vreč kave, ker ni bilo za njo kupca in ker je niso mogli porabiti kot kurivo. Danes ni več tako: trenutno se pridelava na svetu pre malo kave in se črpa iz starih zalog: letni pridelek ne krije potrebe, ki vedno raste. Kava pridobiva na prijateljih. Naslednja razpredelnica nam da sliko o pridelku in njeni potrošnji na celim svetu:

	pridelek	potrošnja
	(v tisočih vreč po 60 kg)	
pred 100 leti	4.895	4.825
» 50 »	17.147	16.344
» 25 »	20.483	21.500
» 15 »	37.248	24.886
» 10 »	33.425	26.727
» 1 letom	27.653	28.760

Glavna dobaviteljica kave je Brazilija, ki dobavlja letno več kot polovico vse kave. Gojenje kave pa je v Braziliji zelo nazadovalo zaradi krize v dobi pred zadnjo vojno, ko ni bilo mogoče prodati pridelka. Zato so bili mnogi nasadi kave opuščeni in niso bili zasajeni novi. Danes zopet hitijo urejati nove nasade.

Čaj in sicer ruski čaj, je pijača vzhodne Azije, predvsem Kitajske in Japonske. Imenuje pa se »ruski« zato, ker so ga Rusi prinesli prvi v zapadno Evropo in so mnogo časa imeli v rokah vso trgovino s čajem. Danes je trgovina s čajem v glavnem v rokah angleških veletrgovcev. Tudi poraba čaja se dviga.

Kava in čaj sta dve dražljivi pijači: dražita naše živce in s tem nam ustvarjata neko telesno ugodje, večkrat pa tudi neugodje. Hranilne vrednosti nimata nobene.

Vino je tudi dražljiva pijača, ker tudi vpliva na živce, a istočasno je tudi hranilo, seveda če užito v zmernih količinah.

Potrošnja vina pa pada. V zadnjih 50. letih je padla potrošnja vina na osebo in le to v Franciji od 145 litrov na 110, v Italiji od 120 na 75, v Španiji od 95 na 65, v Švici od 75 na 40, v Grčiji od 43 na 10, v Nemčiji od 4 na 1. Zvišala pa se je potrošnja v državah izven Evrope.

To so dejstva, ki za našega vinogradnika niso ravno najveselejša.

Ali naj menjam pšenično seme?

Pred jesensko setvijo pšenice si stavi marsikateri kmetovalec to vprašanje: ali je doma pridelana pšenica primerna za setev ali ne, ali naj menjam seme?

Odgovor na to vprašanje zavisi od mnogih drugih podrejenih vprašanj: Ali doma pridelana pšenica rada posejeva? Je li odporna napram rji? Je li smetljiva? Ali ni pomešana z drugimi vrstami?

Če je odgovor na vsa ta podvprašanja ugoden, potem lahko brez skrbi seješ doma pridelano pšenico, seveda če si bil z njo zadovoljen. Drugače pa kaže seme menjati.

Selekcionirane vrste pšenice pa v naših krajih kaže menjati vsaka 3 leta: Prvo leto sejemo kupljeno seme, drugo leto doma pridelano od na polju odbranih in posebej omiljenih snopov, tretje leto zopet kupljeno seme. Tako imamo jamstvo, da je seme res dobro. Vse naše selekcionirane vrste pšenice prihajajo namreč iz krajev, ki imajo drugačne predpogoje glede podnebja in kakovosti zemlje. Zato pa se v naših razmerah take vrste kmalu izrodijo. Gotovo so kmetovalci že sami opazili ta pojav. So pri nas pač drugi pridelovalni pogoji, kot v krajih, kjer so pšenično vrsto selekcionirali.

DOPISLI

Iz kroga tržaških romarjev

Dne 13. septembra malo pred polnoč smo se vrnili tržaški Slovenci iz večnega mesta Rima. Takoj nato smo pohiteli s kolodvora v špansko kapelico, v kateri smo imeli zahvalno sv. mašo za vse prejete dobrrote in milosti v času našega romanja.

Mogočen vtis je napravilo na nas sveto mesto in njegove zgodovinske umetnosti; a višek vsega je bil naš

sprejem pri sv. očetu. Nikdar ne bomo pozabili teh svetih trenutkov.

Naša velika dolžnost pa je, da se za naravnost udobno romanje in dobro preskrbo za časa bivanja v Rimu v prvi vrsti zahvalimo našim voditeljem, našim dobrim slovenskim duhovnikom tako tržaškim kakor onim, ki bivajo v Rimu. Zahvaljujemo se tudi obema slovenskima semeniščnikoma, ki študirata na grego-

Dr. METOD TURNŠEK :

„Pabom šel na planine...“

(NOVELA)

Ciril je stopal po trdi kameniti cesti, da je odmeval korak. Jutranji gorski zrak ga je prijetno svežil. Meglice so z jezera zginevale, sonce se je uprlo v jezersko gladino in zaiskrilo se je za čuda biserov. Triglav na desni strani visoko v daljnem ozadju se je v jutranjem soncu prelepo lesketal in vabil. Ciril je pretolkel dobršno pot, preden je dosegel drugi konec jezera. Joj, bo li Elica že kje tu? Za njim ni privozil noben avto, da bi ga Elica prehitela! Razen, če bi že pred njim smuknil k Savici kak avtomobil! Ciril se je naglo od izliva Savice v jezero — kraja, kjer sta se razstala Črtomir in ribič — ob strugi vzpel proti slapu Savice. Čudovita samota v nepokvarjeni prirodi, sveže zelenje in skrivnostno šumljanje kristalno čiste, de-viške Savice je kaj prijalo njegovim občutkom, saj je bil hotel naproti k Elici, svoji zali, dobri deklici... Skozi gozdčiči si je skrajšal pot in že se je znašel pod visoko, strmo steno. Po gladkem žlebu, v skalo zajedenem, je drvela in bobnela Savica s silno naglico. Mrzel dež je

merno romantično zunanje okolje, divno lepo pa tudi silovito v prirodnih elementih strahotne vode ter strme, neprodorne gorske stene, skoraj nekake simbole notranjega Črtomirovega razpoloženja in njegove usode. Ciril je strmeč zrl v strašno padanje — grmenje vode, tam v samotnem kotu. Prešeren je imel dober okus, tu ob slapu Savice se mu je zdel najbolj varen kraj, kjer se drugo jutro v spremstvu ribiča, misijonarja in drugih mož Črtomiru — beguncu prikaže — Bogomila. Ciril je vstal in se ozrl na vse strani, če se mu odkod ne bliža tudi Elica. Joj, kako koprneče jo pričakuje Ciril... Kje ji bo laže in slaje mogel zaupati skrivnost kot prav tu... O da je še ni! Spet je sedel nazaj na parobek in bral:

»O, sèm na srce moje, Bogomila!
Skrbi je konec, žalosti, nesreče,
se trese od veselja vsaka žila,
kar gledam spet v obličje ti cveteče,
naj brije zdaj okrog viharjev sila,
Naj se nebo z oblaki preobleče;
ni meni mar, kar se godi na sveti,
ak' smejo srečne te roke objeti...«

»Duš, je v Črtomiru Prešeren globoko ljubil!« je obšlo Cirila ob prelepih stihih. Toda kolikšno razočaranje za Črtomira (Prešerna), ko se mu Bogomila kmalu iztrga iz objema in se vsede na prvi kamen, (Ciril je obletel z očmi, kje bi bil tak kamen!), ko mu v sočutnem, milem glasu dè, da je prišla sèm la

rijanski univerzi v Rimu. Vsi ti so nas vodili po mestu, nam razkazovali umetnine in nam pojasnjevali neznane zanimivosti. Skrbeli so, da smo lahko v redu obiskovali bazilike. Vodili so cerkveno petje in molitve, skratka: vse skrbi in težave skupnega romanja so vzeli oni na svoja ramena. Vsem tem požrtvovalnim voditeljem najprizrenejša zahvala! Naj jim dobri Bog stotero povrne in naj jih vedno podpira pri njihovem težkem delu!

Mi pa hočemo skrbeti, da bomo po tem lepem romanju res vzgledno živeli in s tem pridobili še druge za Boga.

S Krasa

Ker naši Kraševci ne morejo več romati na Sveto goro in niti ne na Mirenski grad, so to nadomestili z drugimi Marijinimi božjimi potmi, zlasti s Sv. Višarjami in s Staro goro pri Cedadu. Tudi letos je šlo v avgustu in na Staro goro. Tako so pred mesecem dni romali Doberdobi, pred štirinajstimi dnevi pa Jameljci, Doljani ter oni iz tržiške okolice. Bilo nas je okrog 150 romarjev. Lepota Marijinega svetišča, diven razgled po Benečiji nas je navdušil tako, da se gotovo še povrnemo. Zelo je povzdignilo pobožnost ubrano prepevanje Marijinih pesmi, ki je ugajalo zlasti domačinom, pa tudi Furlanom. Izredno lepa je tudi cerkev Marije sedem žalosti v Barnasu, ki smo jo tudi obiskali.

Kot smo že z veseljem poročali, da

v Jamljah dobimo elektriko, sporočamo, da je sedaj to naše upanje tudi potrjeno; vendar bomo morali najbrž še počakati par mesecev zaradi izdelave načrtov.

Iz Benečije

V Raščah, majhni vasi v občini Fojda (Faedis), so se 9. t. m. zbrali zastopniki cerkvenih in civilnih oblasti iz domače občine in številna množica ljudstva tudi iz okoliskih vasi zato, da čestitajo stari ženi Mariji Obala, ki je prav ta dan praznovala svoj stoti rojstni dan. Starko, ki je še vedno pri dobrem zdravju, so slovesno v sprejmu peljali v domačo cerkev ob igranju godbe iz Orzana. Tu je daroval sv. mašo župnik msgr. Picco, dočim so domači pevci peli primerne pesmi. G. nadškof iz Vidma msgr. Nogara je ob tej priliki poslal pismo polno čestitk, ki ga je prebral župnik v cerkvi med sv. mašo. Popoldne je na trgu sredi vasi govoril g. župan pred slavljenko in zbranimi veselimi vaščani. Zenica, še prav čvrsta in nič utrujena, se je zahvalila županu in vsem drugim prav po domače v beneški slovenščini, rahlo pomešani s furlanščino. Doma govori pa le slovenski, kakor se je naučila v rojstni vasi v Vilah, kjer se je rodila ravno pred sto leti in kjer živi še njen brat star 95 let. Do sedaj je Marija Obala prva oseba v občini, ki je, kar ljudje pomnijo, čakala sto let. Upajmo, da bosta za njo doživela isto srečo še njen brat in sin, Lojze, ki šteje sedaj 76 let.

Tržaški romarji pred cerkvijo sv. Petra

je sedaj na Koroškem nemogoče. Kot vidimo ni ničesar tako skrito, da ne bi bilo znano svetu. Vlade onih držav, ki imajo v svojem okrilju narodne manjšine naj vedo, da svetovno javno mnenje sodi o njihovi demokraciji zrelosti ravno po načinu kakor one znajo ravnati z isto.

Na čipkarski šoli

Na državni čipkarski šoli v Gorici v ulici Morelli 39 se bo vršilo vpisovanje do 15. oktobra. Obisk šole je brezplačen in neobvezen.

Deklice s slovenskih šol so se lani za to šolo zelo zanimale in se jih je vpisalo skoro sto štirideset. Upajmo, da bodo tudi letos zvesto nadaljevale lani začeto delo in se v velikem številu vpisale na čipkarsko šolo. Sporočajo tudi, da se bo prihodnji teden otvorila na isti šoli razstava vseh lani izgotovljenih del. Občinstvo bo tako imelo priliko, da si ogleda napredek naših malih čipkarič.

Prehranjevalna kriza v Jugoslaviji

Jugoslavija prestaja veliko prehranjevalno krizo, zaradi velikanske suše, ki je povzročila ogromno uničenje pridelka v mnogih predelih države. Po mnenju tujih izvedencev, ki so Jugoslavijo obiskali, bo prava kriza nastopila šele v februarju, ko bo do tedaj že ves letošnji pridelek izčrpan. Jugoslavanske oblasti so že prosile Ameriko pomoči in je upati, da bo Amerika velikodušno pomagala ubogemu izčrpanemu narodu. Vendar, da bi se preprečila lakota, bi morala biti pomoč zares izdatna, kajti pomoč v blagu v znesku 150 milijonov dolarjev le delno reši Jugoslavijo pomanjkanja.

Romarsko cerkev v Ricmanjih bodo popravljali

Oddelek za javna dela prj ZVU je odobril kredit poldruga milijona lir za popravilo romarske cerkve sv. Jčžefa v Ricmanjih. Dela se bodo začela že čez tri mesece ali vsaj pred spomladjo. Bistvene zasluge za to si je pridobil bivši tamkajšnji kaplan preč. g. Žerjal.

Delitev čevljev

Deželna uprava za mednarodno pomoč (AAL) javlja, da v prihodnji zmi se bo spet vršila delitev »čevljev UNICEF« za vse potrebne ljudskošolske otroke Italije. Primanjkljaj pri izdelavi čevljev bo krila ustanova ERP.

Štipendije

Goriški urad za Mednarodno pomoč javlja, da je OZN ponudila italijanski vladi štipendije za neko liko izvedencev v socialnih vedah, ki bi se hoteli nadalje usposobiti na tujih visokih šolah držav OZN, članic tega odbora.

Vsakdo lahko dobi potrebne informacije na sedežu deželnega urada za Mednarodno pomoč v Gorici.

Slike tržaških romarjev

Tržaški rimski romarji si lahko ogledajo in naročijo v trgovini Fortunato v Trstu fotografije, ki so jih napravili slov. fotografi ob priliki romanja v Rimu.

Nove gimnazije onkraj meje

Kot poročajo tamkajšnji listi, bodo z letošnjim šolskim letom otvorili 8 novih nižjih gimnazij v Vipavi, Dobruvljah, Dornbergu, Solkanu, Mirnu, Dobrovem, Kojskem in Kanalu.

Ukinitev prostovoljnega dela

Jugoslovanska vlada je izdala odlok, s katerim se ukinja »prostovoljno delo«, to je ono zloglasno delo, na katero so silili ljudi, zlasti ob nedeljah, da so gradili zadrugne domove, ceste in druga dela.

Radovedni smo, kako bo »Primorski dnevnik« ter ostalo komunistično časopisje razlagalo ta ukrep, ko pa je poprej tako napadalo duhovnike in druge pametne ljudi, ki so označevali to delo za kvarno zdravju in pogubno za moralo.

Nedeljsko prisilno delo pač ni prisleslo b. blagoslova!

Zaplenitev 4 milijonov

V petek dne 22. t. m. so italijanski finančni stražniki na bloku pri Rdeči hiši v Gorici zaplenili Goričanu Alojziju Kodermacu, ki se je vračal iz Jugoslavije v luksuznem avtomobilu, štiri milijone lir v bankovcih po pet in deset tisoč.

Oblastva natančno preizkujejo odkod in čemu ta vsota.

GORIŠKI SREDNJEŠOLCI

vas vabijo

v nedeljo 1. oktobra ob 16h

v NABREŽINO

na spevoigro

»KOVAČEV ŠTUDENT«

z nekoliko pevskimi točkami.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Raznim g. dopisnikom sporočamo da starih rokopisov ne shranjujemo.

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

NOVICE

Pričetek pouka na slov. osnovnih šolah v Italiji

Dne 25. septembra t. l. pričnejo na vseh šolah ponavljalni izpiti in istočasno tudi vpisovanje. V prvi razred se lahko vpišejo otroci rojeni v letu 1944. Za vpis novooobveznih je potreba predložiti rojstni list in potrdilo o cepljenju koz. Ni dovoljeno vpisovati učence, ki so 10. oktobra t. l. dopolnili 14 leto starosti. Pri vpisovanju naj starši plačajo raz-

rednemu učitelju 25 lir za šolsko izpričevalo.

Po vseh šolah naj bo šolska maša dne 7. t. m. in v ponedeljek, 9. oktobra 1950. naj se prične z rednim poukom.

Učiteljsko zborovanje za učiteljsvo doberdobskega ravnateljstva se bo vršilo v Doberdobo, dne 19. oktobra, za goriško pa 26. X. 1950.

Anthony Eden in dvojezična šola na Koroškem

Ko se je nedavno od tega mudil v Avstriji bivši britanski zunanji minister Anthony Eden, je imel grški dopisnik lista »Naš tednik« Krosnika kratek razgovor z njim, v katerem je Eden izjavil, da glede razmer na Koroškem ne more dati nobene izjave, ker jih premalo pozna,

vendar se čudi, da vladna stranka, ki je še na londonski konferenci zagovarjala pravice Slovencev do enakopravnosti, predvsem na šolskem polju in zagovarjala šolsko odredbo iz leta 1945., danes nastopa proti temu. G. minister je rekel, da je zadnje čase večkrat bral v britanskem časopisju zanimive članke o dvojezični šoli in da v britanski demokraciji bi bilo tako postopanje kot

In o vsem svojem trpljenju in o tej iskreni molitvi zanj se je Bogomila Črtomiru tu na slapu razkrila, da je Črtomir vzdiknil:

»Kak bom povrnil, Bogomila draga, ljubezen, skrb, kar si trpela zame?«

»Kako bi mogel tebi kaj odreči, storiti tega ne, kar boš želela!«

Ciril se je zamislil. Čista, kristalna voda mlade Savice, ki je tekla ob njegovih nogah, se mu je zdela podoba čiste, prave, poduhovljene ljubezni Bogomiline, resnične življenjske ljubezni, ki ljubljenu bitju želi dobro ne samo za telo in tostranost, marveč tudi za dušo in večnost. In to je tista lepa, krščanska ljubezen, ljubezen globokovernih krščanskih žena in deklet. Preseren je moral imeti blago, globokoverno krščansko mater in sestre, da je krščanski ljubezni postavil — morda podzavestno — tako veličasten spomenik. Ciril se je ob tem spominu, da je tudi v Eliči v tem pogledu nekaj Bogomile! Na Marijanski akademiji 8. decembra je v Unionu prvič uzi. Potem jo je srečaval v vseučiliški auli (veži) in v križniški cerkvi, kjer je vselej stopala tja k Mariji v levem kotu. Nekoč se mu je bila celo izdala, da mora dekletu za fanta veliko moliti, ko ga nima, in še bolj, ko ga ima... Cirila je takrat globoko ganilo, Eličo je še bolj cenil. Zdaj je pa Cirila obšla bojazen. Duš, če bi se mu tako verno dekletu skujalo in bi mu ušla v kak samostan. »Ali ni čudno, da je kraj za sestanek izbrala prav to nesrečno

Savico!« se je Ciril začel že resno bati. In to prav zdaj, ko ima Ciril za Eličo pripravljeno prelepo skrivnost! Tako skrivno in skrbno jo je pripravil! Kako bi Eličo presenetil! Toda, če mu deklet pride ljubezen odpovedovat? Saj ne bo prenesel! Eličo ali pa nikogar! Eličo, Eličo...

»Holera — tiriii...« je nenadoma nekje spodaj v gozdu zadonel deklški glas.

Ciril je skočil na noge kot srnjak.

»Duš, nekdo prihaja! Kdo je to?« je ugibal Ciril. Glas ni bil Eličin, Eliča nima takega alta. Morda prihaja celo kaka deklška izletniška grupa in bo Cirilu vse pokvarila, tudi če ho Eliča z njo. Saj ji je Ciril vendar naročil, naj pride sama! Čemu z gručo, družbo?

»Holera — tiriii, jod — titiii« se je spet ponovil dvojen glas. Ciril je ugotovil dve dekleti. Zdelo se mu je, da je en glas Eličin. Stekel je naproti v ono smer. Po gozdu sta res prihajali akademičarka Eliča in njena sestra abiturijentka Ružka.

»No, sta vendarle prišli! Sem že obupoval na teboj, Eliča!« je Ciril svojemu dekletu krepko segel v roko in jo vzel med obe dlani. Tudi Ružki je krepko stisnil desnico.

Eliča se je opravičevala, da so se z avtom zakasnila že v Ljubljani, potem na Brezju, kjer so bili pri mašnatu bi se še na Bledu ustavili, pa je Eliča naganjala da morajo prej v Bohinj k Savici. Spodaj pri hotelu Zlatorogu ob jezeru stoji avto s stricem in teto, ki jima pa za hojo sem gor ni bilo mar. (Nadaljevanje)

»Zavreči v jezi ga, moj Bog, ne hoti, ker v zmoti žali te, ne z hudobije, ne daj v oblast sovražni ga togoti, pred njo naj milost tvoja ga zakrije!«